

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mesto Bardejov**, so sídlom v Bardejove, Radničné námestie č. 16, IČO 321 842, proti žalovaným **1/ K.R., správkyni konkurznej podstaty úpadcu M.S.** so sídlom v K., IČO X., **2/ Ing. P.M., správcovi konkurznej podstaty úpadcu I. spoločnosť s ručením obmedzeným**, so sídlom v B., IČO X., **o určenie neplatnosti záložnej zmluvy a návrhu na nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3 C 59/2004, rozhodol o námietke zaujatosti sudcov Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 12 Co 21/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. J. A., JUDr. M. B., JUDr. B. B., JUDr. J. B., JUDr. M. F., JUDr. A. I., JUDr. A. K., JUDr. G. K., PhD., JUDr. A. K., JUDr. M. K., JUDr. M. M., JUDr. Z. S., JUDr. P. S., JUDr. E. Š., JUDr. G. V., JUDr. M. Š., JUDr. I. D., JUDr. M. M., JUDr. P. Š., JUDr. J. Š., JUDr. R. T., JUDr. A. L., JUDr. J. B., JUDr. I. B., JUDr. E. D., JUDr. P. F., JUDr. M. H., JUDr. V. M., JUDr. F. M., JUDr. E. P., JUDr. E. R., JUDr. P. R., JUDr. P. T., JUDr. M. Z., Mgr. M. Ž., JUDr. K. M. – N., JUDr. Ľ. M., **nie sú vylúčení** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 12 Co 21/2011 (vec Okresného súdu Bardejov sp.zn. 3 C 59/2004).

2. Sudkyňa Krajského súdu v Prešove JUDr. V. Z. **je vylúčená** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 12 Co 21/2011 (vec Okresného súdu Bardejov sp.zn. 3 C 59/2004).

O d ô v o d n e n i e

V konaní vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 3 C 59/2004 bol JUDr. L. J., bývajúcemu v R uznesením o predbežnom opatrení z 11. januára 2011 č.k. 3 C

59/2004-358 uložený zákaz realizovať výkon záložného práva k nehnuteľnostiam. Proti tomuto rozhodnutiu JUDr. L. J. podal 18. januára 2011 odvolanie (čl. 367 – 372 spisu).

JUDr. L. J. podaním z 1. januára 2011 uplatnil námietku zaujatosti proti všetkým sudcom Krajského súdu v Prešove. Námietku zaujatosti odôvodnil skutočnosťou, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky zrušil rozhodnutie krajského, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvého stupňa o nariadení predbežného opatrenia, postupom a konaním nižších súdov došlo k zásahu do jeho základných práv a k vzniku nezanedbateľnej škody. Sudcovia Krajského súdu v Prešove mali v roku 2010 pracovný seminár v meste Bardejov (v priestoroch Bardejovských kúpeľov), niektorí zo sudcov krajského súdu pochádzajú z mesta Bardejov. JUDr. L. J. bol informovaný o existencii vzťahov zástupcov vedenia krajského súdu a zástupcov mesta Bardejov. Uvedené okolnosti nasvedčujú tomu, že u sudcov Krajského súdu v Prešove sú dôvody pre ich vylúčenie z konania a rozhodovania v danej veci.

Sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. P. Š. uviedol, že zástupcu žalobcu pozná zo služobnej činnosti, nemá žiaden vzťah k veci ani k účastníkom konania. Sudkyňa Krajského súdu v Prešove JUDr. V. Z. uviedla, že má priateľský vzťah k primátorovi mesta Bardejov, vo veci sa necíti byť zaujatá. Ďalší sudcovia Krajského súdu v Prešove uvedení vo výroku tohto uznesenia, vo vydreniach nedeklarovali vzťah k prejednávanej veci, k účastníkom konania, ani k ich zástupcom, vo veci sa necítili byť zaujatí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 16 ods.1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uplatnenej námietky účastníkom konania z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods.1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci neutranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Neutrannosť sa definuje

spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadržania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (vid' napríklad *Piersack c. Belgicko*).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu (*Boekmans c. Belgicko*). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Rozhodujúce nie je len (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [vid' tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (*Delcourt c. Belgicko*). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Nestrannosť

sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar c. Spojené kráľovstvo).

Relevantnou je len taká obava účastníka konania z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyššie uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia žalobcu voči sudcom Krajského súdu v Prešove o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo

všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaníu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1/ k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2/ k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3/ k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2/).

Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vychádza i Najvyšší súd Slovenskej republiky (viď sp.zn. Nc 72/03) dôvodom pre vylúčenie sudcu môžu byť pochybnosti vyvolané jeho postupom v konaní, ktoré svojou intenzitou a závažnosťou vzhľadom na predpokladanú úroveň profesionálnych znalosti a skúsenosti vyvolávajú objektívne pochybnosti o jeho nezaujatosti. Zrušenie súdnych rozhodnutí (v riadnom a mimoriadnom) inštančnom procesnom postupe automaticky nezakladá objektívny dôvod pre záver o zaujatosti konajúceho sudcu (resp. senátu). Obsah ani dôvody uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júla 2010 sp.zn. 2 M Cdo 3/2010, ktorým boli zrušené rozhodnutia súdov nižších stupňov vydané v konaní o nariadení predbežného opatrenia, nevyvolávajú objektívne pochybnosti o nezaujatosti konajúcich sudcov.

V bode 2. výrokovej časti uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je uvedená JUDr. V. Z. sudkyňa Krajského súdu v Prešove, ktorá sa vyjadrila tak, že má k primátorovi mesta Bardejov (žalobcovi) bližšie špecifikovaný osobný (priateľský) vzťah a pri ktorej dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru o existencii skutočnosti, ktorá je

relevantná z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., a ktorá ju dovoľuje vylúčiť z prejednávania a rozhodovania v danej veci.

V prípade sudcu JUDr. P. Š., ktorý poukázal na (len) svoj profesionálny vzťah k zástupcovi žalobcu, vzal Najvyšší súd Slovenskej republiky na zreteľ, že vzťahy založené na profesionálnej úrovni svojím charakterom bez ďalšieho objektívne nezakladajú, v dôsledku zákonom ustanovenej povinnosti sudcu rozhodovať „sine ira et studio“ (teda nezávisle a nestranne), dôvod pre pochybnosť o jeho nezaujatosti. Ak rámec týchto vzájomných vzťahov neprekročí tomu zodpovedajúce medze, objektívne nie je daný dôvod pre pochybnosti o ich nezaujatosti.

Zostávajúci sudcovia Krajského súdu v Prešove vo svojich písomných vyjadreniach nedeklarovali žiaden konkrétny vzťah k veci, k účastníkom konania ani k ich zástupcom. Iba skutočnosť, že účastníkom konania je mesto alebo obec na území ktorej niektorí sudcovia majú bydlisko alebo pôsobia (vykonávajú svoju funkciu), prípadne realizujú svoje ďalšie profesijné aktivity a činnosti vymedzené zákonom (napr. v oblasti odbornovo-vzdelávacej prípravy, či realizácie vlastných stavovských záujmov), sama o sebe nie je dôvodom pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 ods.1 O.s.p.

Z dôvodov vyššie uvedených rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sudcovia uvedení bode 1. výrokovej časti tohto uznesenia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci a sudkyňa uvedená v bode 2. výrokovej časti uznesenia je vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 20. apríla 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta

